

מדינת ישראל
משרד מבקר המדינה

דין וחשבון שנתי מס. 2

דין וחשבון
של

מבקר המדינה

לשנת הכספים 1950/1951

מוגש לוועדת הכספים של הכנסת
לפי סעיף 11 של חוק מבקר המדינה תשי"ט – 1949

מדינת ישראל

משרד מבקר המדינה
=====

דין וחשבון שנת 1950/1951

דין וחשבון

של

מבקר המדינה

לשנת הכספים 1950/1951

מוגש לוועדת הכספים של הכנסת

לפי סעיף 11 של חוק מבקר המדינה תש"ט - 1949

ירושלים, תשי"ב

תוכן הענינים

=====

עמוד

1		הקדמה	
3		פרק ראשון:	<u>המבנה של משרד מבקר המדינה ופעולותיו</u>
3		1.	חוק מבקר המדינה
3		2.	הקשר עם ועדת הכספים
4		3.	מבנה המשרד
7		4.	תכנית העבודה
9		5.	עבודות משרד הביקורת שהוקדשו לבעיות כלליות:
9		א.	טיפול בבקשות הקהל
11		ב.	בעיות מינהליות שונות
12		ג.	דרכים לבירור בעיות מינהל כלליות
13		6.	עבודות מיוחדות של משרד מבקר המדינה מאז הגשת הדו"ח השנתי מס. 1
14		7.	דו"חות הכספיים השנתיים של הגופים המבוקרים
15		פרק שני:	<u>משרדי הממשלה</u>
		א.	<u>ה א ו צ ר</u>
16		1.	<u>חשבונות הממשלה המרוכזים באוצר</u>
16			פעולות הביקורת
17			ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי
17		א.	שינויים בתקציבי ההוצאה של המשרדים
18		ב.	הוצאות ללא תקציב
18		ג.	חשבונות עובר ושב
18		ד.	חשבונות המחלקה למלוות חוץ
19		ה.	ניהול חשבונות שכר דירה ובדיקתם
19		ו.	קניות ומכירות של מטבע חוץ

עמוד

- 19 2. החשב הכללי
- 19 פעולות הביקורת
- 20 ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו
כראוי:
- 20 א. מבדק הוצאות על ידי החשב הכללי.
- 20 ב. ניירות ערך.
- 21 3. מס הכנסה
- 21 פעולות הביקורת
- 22 ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו
כראוי:
- 22 א. גביית פיגורי המס.
- 23 ב. התאמת הייתרות בספרים.
- 23 ג. פיגורים בעבודה.
- 23 ד. הנמקת ההחלטות של פקידי השומה.
- 24 פגיעות בחוק או בעקרונות היעילות
והחסכון:
- 24 א. שחרור ממס על ידי משרדים
ממשלתיים.
- 24 ב. שמירה על כספים.
- 24 ג. קביעת סכום המס.
- 25 4. המכס וחבלו
- 25 פעולות הביקורת
- 27 ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו
כראוי:
- 27 א. חיסול פקדונות.
- 27 ב. סדרי הרישום ושמירת הסחורות
במחסן המכס בחיפה.
- 28 ג. מחסני הערובה הכלליים במפרץ
חיפה.
- 28 ד. סדרי שחרור מטען.
- 29 ה. הנמקת הכרעה לפי שיקול דעת.
- 29 ו. חברת "שיווק".
- 30 ז. רשיונות טבק.

עמוד

- פגיעות בחוק ובעקרונות החסכון
והיעילות: 30
- א. שיפול במטען שהוחרם. 30
- ב. מחסן ערובה לחפצי עולים
בשטח קורדני. 30
- הצעות והמלצות: 31
- א. פיקוח על פעולות חבדיקה והערכה
בתחנות המכס. 31
- ב. מכירת סחורות על ידי הנהלת המכס. 31
5. מס מותרות 32
- פעולות הביקורת 32
- ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי: 33
- א. פיקוח על מכירת מותרות. 33
- ב. מס מותרות ורשיונות ממסלתיים. 33
- ג. ביצוע החוק. 33
- ד. קביעת שיעורי המס. 34
- ה. ביצוע שינויים בשיעורי המס. 34
- פגיעה בחוק ובעקרונות היעילות והחסכון: 34
- הקטנת שיעורי המס. 34
6. מסי הרכוש 35
7. מס בולים 35
8. המחלקה למטבע חוץ 36
- פעולות הביקורת 36
- ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי: 37
- א. תשלומים לאנשי צוות האוניות
במטבע חוץ. 37
- ב. הקצבות לרשויות המוסמכות. 38
- ג. פיקוח ומבדק פנימי. 38
- ד. תיאום בין מחלקתי. 38
9. הלשכה לשחרור סחורות הממשלה 39
10. נציגות האוצר באירופה 39
11. נכסי דלא נידי שברכוש המדינה 40

עמוד

12. האפוטרופוס לנכסי נפקדים

- 41 פעולות הביקורת
- 41
- 43 ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי:
- 43 א. הנהלת החשבונות בסניף עכו.
- 43 ב. השאלת חומרים וציוד.
- 43 ג. מבדק פנימי והדרכת פקידים בסניף לוד.
- 43 ד. סטאטיסטיקה של מחלקת הדיוור.
- 44 ה. הנהלת החשבונות של המסעים הנטושים.
- 44 פגיעות בחוק ובעקרונות היעילות והחסכון:
- 44 א. תעוד פעולות כספיות בסניף רמלה.
- 45 ב. מכירת מכונות "גולדן ספינדל" בלי הכרזה פומבית.
- 45 ג. הריסת מבנים רעועים.

ב. משרדים כלכליים

1. משרד האספקה והקיצוב

- 46 פעולות הביקורת
- 46 ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי:
- 49 א. סדרי החרמות של סחורות במחוז הדרום
- 49 במחוז ירושלים
- 50 ב. ספירת מלאי.
- 50 ג. חשבונות בשר קפוא.
- 50 פגיעות בעקרונות היעילות והחסכון
- 50 א. סדרי מתן רשיונות יבוא ושחרור סחורות.
- 52 ב. חיסול אגף הפיקוח.

2. משרד החקלאות

- 53 ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי:
- 53 א. השגחה על מלאי החיטה והקמח בטחנות.
- 54 ב. הקצבות מיוחדות של מצרכי מזון.

עמוד

- 54 ג. החזקת חשבון על שם פקיד.
- 55 ד. רישום הקציב.
- 55 פגיעות בעקרונות היעילות והחסכון:
- 55 א. יבוא ביצים מטורקיה.
- 55 ב. מכירת מצלכים מוקצבים לעובדי המשרד.
- 55 ג. חשש זיוף של גליון תשלומים.
- 56 ד. הוצאות על נסיעה לחוץ לארץ.
- 56 ה. הקצבות מטבע חוץ על ידי לשכת היבוא.
- 57 3. משרד המסחר והתעשייה
- 57 פעולות הביקורת
- 59 ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי:
- 59 א. גביית תשלומים לקרנות השוואה.
- 60 פגיעה בעקרונות היעילות והחסכון:
- 60 ניהול סדרי המשק.
- 61 4. משרד ראש הממשלה - המדפיס הממשלתי
- 61 פגיעות בעקרונות היעילות והחסכון:
- 61 א. חלוקת הזמנות.
- 61 ב. גביית פיצויים בעד נזקים מחברות ביטוח.
- 62 ג. משרד החוץ
- 62 פעולות הביקורת
- 63 ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי:
- 63 1. ארגון ואדמיניסטרציה:
- 63 א. הגדרת סמכויות הפקידים והכשרתם המקצועית.
- 63 ב. תפקידי גזברות והנהלת החשבונות בנציגויות.
- 64 ג. מנהלי החשבונות בנציגויות.
- 64 ד. נספחים לעתונות.

עמוד

- 65 ה. סדרי הארכיון.
- 65 ו. הדואר הדיפלומאטי.
- 66 2. הנהלת הספרים ורישום המלאי.
- 67 3. ניהול כספי:
- 67 א. משכורות לעובדים בנציגויות חוץ.
- 67 ב. סוגי המשכורת לעובדים בנציגויות.
- 68 ג. דמי ייצוג.
- 70 ד. הלוואות לישראלים בחוץ לארץ.
- 70 ה. החזקת כספים.
- 70 הצעות והמלצות:
- 70 א. מקומה של הנציגות במסגרת הכללית של ייצוג עניני ישראל בחוץ לארץ.
- 71 ב. הקיום הנפרד של נציגויות משרדי הממשלה.
- 72 ג. מוסדות ישראלים בחוץ לארץ.
- 73 ד. השליחים.
- 73 ה. ביצוע המלצותינו.

ד. משרדים שונים

- 75 1. משרד הבטחון - האגף ליישוב החיילים ושיקומם.
- 75 פעולות הביקורת.
- 76 ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי:
- 76 א. הוצאות על נסיעות ודמי ייצוג.
- 76 ב. הטיפול בדמי מחזור.
- 77 פגיעות בעקרונות היעילות והחסכון:
- 77 א. מעון הנכים המשוחררים בתל השומר.
- 78 ב. הכשרה מקצועית של קבוצת טרקטוריסטים.

עמוד

2. משרד הבריאות

- 79 פעולות הביקורת
- 79 ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי: 80
- 80 א. הנהלת הכספים בבתי החולים.
- 80 ב. ניחול המחסנים ורישום המלאי בבתי החולים.
- 80 ג. מחיקות ללא הרשאה.
- 81 ד. אישפוז.
- 82 ה. לשכות הבריאות.

3. משרד החינוך והתרבות

- 82 פעולות הביקורת
- 83 ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי:
- 83 משרד ראשי ואגף התרבות
- 83 א. רישום נסיעות בינעירוניות.
- 83 ב. מתן הענקות ותמיכות.
- 83 ג. מפעל החלב.
- 84 אגף החינוך
- 84 א. סדרי עבודה באגף החינוך.
- 85 ב. רישום מכתבים באגף החינוך.
- 85 ג. תשלומי משכורת למורים.
- 85 ד. תשלומים וחשבונות.

4. משרד המשטרה - משטרת ישראל

- 86 א. קשר.
- 86 ב. בתי מלאכה.
- 86 ג. אפסנאות.
- 87 ד. תחבורה.
- 87 ה. תחנות סיכה.

עמוד

88 5. משרד המשפטים

88 פעולות הביקורת

88 ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי.

88 א. בתי המשפט.

89 ב. מחלקת רישום הקרקעות.

89 6. משרד הסעד

89 פעולות הביקורת

90 ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי:

90 א. תערוכה על פעולות המוסדות
הבינלאומיים בישראל.

90 ב. לשכת הקשר לסיוע בינלאומי.
העברת

91 ג. מוסד פרטי לרשות הממשלה.

91 ד. הנהלת הכספים והחשבונות.

92 7. משרד העבודה

92 פעולות הביקורת

93 ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי:

93 מחלקת העבודות הציבוריות:

93 א. ניהול הכספים והחשבונות.

93 ב. ניהול רישום מלאי המחסנים.

93 ג. ביצוע עבודות.

94 אגף השיכון.

95 מחלקת המדידות.

95 שירות הנסיעות.

96 8. משרד הפנים

96 פעולות הביקורת

96 ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי:

96 א. המחלקה למרשם התושבים.

97 ב. אישור תקציביהן של הרשויות
המקומיות.

98 ג. טיפול בהצעות לחוקי עזר.

עמוד

98	9. <u>משרד התחבורה - התעבורה בדרכים -</u> <u>משרדי הרישוי</u>
99	ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי
99	א. חלקן של העיריות בדמי רשיונות לכלי רכב.
99	ב. חוסר השגחה בעת שקילת כלי הרכב.
100	10. <u>מחסני הממשלה</u>
100	פעולות הביקורת
100	ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי
100	א. ניחול המחסנים והרישום.
101	ב. פיקוח על המחסנים.
102	פרק ש לישוי: <u>מפעלי התחבורה</u>
102	1. <u>דואר, טלגרף, טלפון ורדיו</u>
102	פעולות הביקורת
103	ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי:
103	א. שיטת הנהלת החשבונות.
104	(1) דוגמאות להכנסות משנת 1949/50 שנכללו בין הכנסות שנת 1950/51.
104	(2) דוגמאות להוצאות משנת 1949/50 שנכללו בין הוצאות שנת 1950/51.
104	(3) דוגמאות להכנסות השייכות לחשבונות 1950/51 ונרשמו בהם, אבל לא נגבו עד 31.3.51.
105	(4) דוגמאות להוצאות השייכות לחשבונות 1950/51 ונרשמו בהם, אבל לא שולמו עד 31.3.51.
105	ב. הטיפול בחשבונות וסילוקם.
105	חייבים
105	זכאים
106	ג. התאמת חשבונות.
106	ד. גביות בעד התקנת טלפונים.
106	ה. רישום סחורות.
107	ו. סחורות מוקצבות מתקופת המנדט.
107	ז. הכנת השוברות להוצאת סחורות.
107	ח. חשבון עם "קרן מבטחים".

עמוד

108	פגיעות בחוק
108	א. התקציב וההוצאה בשנת 1950/51
109	ב. רזרבה לחידושי הצירוד לתקציב הדואר.
109	ג. משכורות - 2,216.839 ל"י.
109	פגיעות בעקרונות היעילות והחסכון:
109	א. השמדת כרטיסים של שיחות חוץ
109	ב. בניית בנין דואר החבילות בתל אביב
110	ג. מכונית לשירות הבולאי.
110	ד. הסעת עובדים למקום עבודתם במכוניות של הדואר.
110	ה. דמי שכירות.
111	מאזן הדואר ליום 31 במארס 1951.
111	אקטיב
111	פסיב
111	הערות על המאזן ליום 31.3.51.
111	אקטיב: (2) סחורות בלתי מוקצבות
112	(3) חייבים
113	פסיב: (5) חשבון האוצר
113	(6) זכאים
114	(8) עודף ההכנסה על ההוצאה
115	הכנסות והוצאות לשנת 1950/51 בהשוואה לשנת הכספים 1949/50
115	א. הכנסות.
115	ב. הוצאות.
116	2. <u>נמל חיפה</u>
116	פעולות הביקורת
117	ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי
117	א. הצירוד האמריקאי.
117	ב. אינונטר הנמל.
117	ג. פקדונות של עמילי המכס.
118	ד. גביית דמי שירותים מעמילי המכס על ידי הקבלן לסבלות.

תוספת

- 118 • ה. הטיפול בסחורות על ידי עובדי הנמל.
- 118 ו. סחורות המוטענות על קרונות רכבת בפריקה ישירה.
- 119 פגיעות בחוק
- 119 א. יריעות לכיסוי סחורות.
- 120 ב. דמי סבלות וסיראות בעבור חומרים לגידור.
- 120 פגיעות בעקרונות היעילות והחסכון:
- 120 א. תשלומים לקבלן הסבלות בעד עבודה מיוחדת.
- 120 ב. דמי אחסנה בעד עצים משומשים.
- 121 ג. בניית דוכרות ברזל.
- 121 ד. סירות מוטור חכורות.
- 121 ה. העברת חלקי קונסטרוקציות ברזל.
- 122 ו. הזמנת שולחנות לאולם הנוסעים.
- 123 מאזן נמל חיפה ליום 31 במארס 1951
- 123 אקטיב
- 123 פסיב
- 124 הערות על המאזן ליום 31.3.51.
- 124 אקטיב
- 125 פסיב
- 126 חשבון החכנסה וההוצאה
- 126 א. חכנסה
- 126 ב. הוצאה
- 127 הערות על חשבון החכנסה וההוצאה
- 127 חכנסה
- 128 הוצאה
- 129 3. רכבת ישראל
- 129 פעולות הביקורת
- 130 ליקויים שלא תוקנו או לא הוסברו כראוי:
- 130 א. הנהלת החשבונות.
- 130 ב. מיון הוצאות.
- 130 ג. זקיפת ערך חומרי אריזה לחשבונות הסחורות.

עמוד

130 פגיעות בחוק:

130 א. עבודות השקעה - התקנות בתחנת לוח.

131 ב. הוצאות מעל לתקציב.

131 ג. עבודות השקעה - בתחנת תל אביב.

132 ד. ניהול חשבונות אישיים של עובדי הרכבת.

132 פגיעות בעקרונות היעילות והחסכון:

132 א. הוצאות נסיעה.

132 ב. חותמות לקרונות.

132 ג. מסירת כלים לקבלנים.

133 ד. הצבת קרונות משא לטעינה.

133 ה. ביצוע עבודות בלי אומדן.

134 מאזן רכבת ישראל ליום 31 במארס 1951

134 אקטיב

134 פסיב

134 הערות על המאזן ליום 31.3.1951

136 ההכנסה וההוצאה מאז קום המדינה

136 ההכנסה.

137 ההוצאה

138 פרק רביעי : הרשויות המקומיות

138 א. הרשויות המקומיות במדינה והביקורת עליהן

138 1. הרשויות המקומיות הקיימות במדינה

138 א. עיריות

138 ב. מועצות מקומיות

138 ג. מועצות איזוריות

139 התפתחות הרשויות המקומיות

139 2. הרשויות המקומיות וחוק מבקר המדינה תש"ט

140 3. המחזור הכספי

140 4. הצורך בשינוי החוקות של הרשויות המקומיות

141 5. רשויות מקומיות חדשות כיורשות נכסים

142 6. מבדק פנימי

עמוד

- 142 ב. תקציבים ומסים
- 142 7. התקציבים ואישורם.
- 143 8. סגירת החשבונות בסוף שנת הכספים.
- 144 9. מסים עירוניים.
- 145 10. עריכת רשימות הערכה.
- 145 11. גביית המסים.
- 145 ג. הפעולות הכספיות
- 145 12. הכנסות שאינן מבוססות על החוק.
- 146 13. תשלום משכורת לחברי מועצה.
- 146 14. פנסיח, תגמולים וחופשה לעובדי הרשויות המקומיות.
- 147 15. קרן חידושים.
- 147 16. פקדונות ומקדמות.
- 148 ד. פעולות ומימון עבודות
- 148 17. עומס מלוות והמצב הכספי של הרשויות המקומיות.
- 149 18. עבודות ציבוריות.
- 149 ה. בעיות מיוחדות
- 149 19. תקנות על ניהול כספים ועל תנאי עבודה.
- 149 20. חברות עזר.
- 150 21. קיום תנאי חוזה.
- 150 22. שמירה על מחסנים וסחורות.
- 151 23. בעיות משותפות למשרדי הממשלה ולרשויות המקומיות:
- 151 א. אספקת המים לירושלים.
- 151 ב. האצטדיון ברמת גן.
- 152 24. תקציב החינוך ברשויות המקומיות.
- 153 25. המועצות הדתיות.
- 154 26. ישובי עולים:
- 154 א. ישובים בשטח שיפוט מוניציפאלי
- 155 ב. ישובים המוחזקים מחוץ לשטח שיפוט מוניציפאלי.
- 156 ג. ישובים הנתמכים מחוץ לשטח שיפוט מוניציפאלי.

עמוד

נספח א': טבלא על הרשויות המקומיות.

נספח ב': רשימת המועצות הדתיות.

157 פרק חמישי: השירות לביקורת המשקיות

157 1. פעולות השירות לתכנית הריפורמה
המינהלית:

158 א. שלב ראשון: עבודות ההכנה

159 ב. שלב שני: עבודות הבקרה
במשרדים שונים

159 ג. שלב שלישי: עיבוד החומר
והכנת התרשימים

159 2. קורסים לארגון בשביל פקידי משרד
הביקורת ופקידי הממשלה

רשימת התרשימים הגרפיים של מבנה
משרדי הממשלה:

1. האוצר

2. האפוסטרופזס על נכסי נפקדים

3. משרד הבריאות

4. משרד הדתות

5. משרד החוץ

6. משרד החינוך והתרבות

7. משרד החקלאות

8. משרד המסחר והתעשייה

9. משרד המשטרה

10. המשרד לנפגעי המלחמה

11. משרד הסעד

12. משרד העבודה

13. משרד העליה

14. משרד הפנים

15. משרד התחבורה.